

El perillós somni d'Augusta

L'impacte ecològic de la construcció d'un camp de golf sempre ha estat molt discutit. Però avui dia hi ha exemples per a tot, des de camps absolutament integrats a la natura a camps que la transformen totalment. Això darrer és el "somni d'Augusta", un nou estil de camp provat inicialment als EUA, al camp de golf d'Augusta, que encara no ha arribat als golfs catalans. Augusta significa extensions de gespa plenes de fertilitzants, àrees silvestres artigades i *greens* (pistes) ruixats de pesticides fins a saturar-los-en. Es tracta de recrear una gespa americana tothora verda, amb tot el que suposa de demanda rapaç d'aigua i de productes químics; una herba que ha esdevingut la clau dels camps de golf més importants.

No fa gaire, l'arquitecte Tom MacKenzie, en una conferència organitzada per l'Associació Britànica per la Conservació de la Natura, assenyala que aquest és l'estil que es desenvolupa als aiguamolls de Florida: "Aquests camps no s'integren a la natura, la transformen".

Malson ecologista. Pels ecologistes, Augusta representa un malson, car agreuja encara més l'impacte ecològic dels camps de golf. La combinació de productes químics amb l'arrasament de les zones de matolls silvestres fa d'aquests camps moderns un enemic molt perillós per a la flora i la fauna indígenes. A més, els naturalistes també diuen que aquests camps suplantent terres de conreu i de bosc; destrueixen el paisatge natural; erosionen i desfan les formes naturals de drenatge; consumeixen recursos d'aigua escassos, sobretot en zones àrides i al tròpic. A més, l'excessiva aplicació de fertilitzants i de pesticides pol·lueix l'aigua i mata la fauna i la flora locals.

Internacionalment, la moda del golf no para d'estendre's; i molt sovint sobre zones de protecció especial. Al tròpic, els camps de golf utilitzen més aigua, pesticides i fertilitzants que no les granges que sovint suplantent. Un camp de golf consumeix a Tailàndia més d'un bilió de litres d'aigua l'any, quantitat suficient per a abastar un poble gran, persones i conreus. Les veus de protesta no s'han fet esperar al sud de Tailàndia, on construeixen un camp cada deu dies; les queixes insisteixen que s'eixuguen les reserves d'aigua subterrànies i que els canals de regatge dels pagesos són eixuts.

El problema de l'aigua dels camps de golf afecta tots els països igual, però és més agut a les illes. Els *greens* més conflictius són els situats en espais turístics costaners o prop dels

Els camps de golf quasi sempre han significat enfrontaments entre ecologistes i constructors. La darrera innovació en manteniment de la gespa, el "somni d'Augusta", ha tornat a posar el debat damunt la taula.

grans nuclis urbans (també litorals), que creen un perjudici addicional i una competència molt dura, tractant-se d'un recurs de primera necessitat per al consum urbà, agrícola i industrial com és l'aigua.

Diversos estudis han demostrat que un camp de golf de 18 forats consumeix tanta aigua com una població d'uns 10.000 habitants: entre 1.500 i 2.000 m³ al dia (1,5-2 milions de litres). A part, hi ha el consum de les instal·lacions complementàries, que pot incrementar la xifra un 20%.

Pels ecologistes catalans, com la Lliga per la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA) al Principat, el Grup Ornitològic Balear a les Illes i Acció Ecologista Agró al País Valencià, la necessitat d'aigua als camps de golf sobreexplota els pous i minva el nivell de profunditat dels aqüífers, fomenta la intrusió marina a les zones costaneres, la salinització i greus conflictes de competència d'aigua amb els pagesos i amb algunes poblacions, sobretot al sud del País Valencià i a les Illes. Pels ecologistes el mal menor seria la reutilització de l'aigua de depuradores urbanes, com disposa la llei a les Illes i com imposen, en casos determinats, els governs del Principat i del País Valencià.

Saturació de fertilitzants. Un estudi japonès recent afirma que els camps de golf utilitzen aproximadament 1,5 tones de productes químics d'ús agrícola l'any: vuit vegades la quantitat utilitzada als camps d'arròs d'aquells indrets; i tot en nom del somni d'Augusta. Als EUA el *Journal of Pesticides Reform* (XI, 3, 1993) calculava que cada any s'escampen 750 quilos de pesticides en un camp de golf normal; 11 quilos per hectàrea. En 1990, l'Agència de Protecció del Medi dels EUA prohibí l'ús de l'organofosfat diazinon a les pistes de golf, després de descobrir ocells enverinats per aquest producte químic.

Altres estudis han demostrat que una tercera part dels pesticides escampats s'evapora i esdevé un perill per als usuaris, sobretot els *caddies* que treballen tot el dia al camp. Un document basat en la informació dels metges japonesos, publicat fa dos anys per una companyia d'assegurances, exposa que de més de 500 pacients suspectes d'enverinament per productes químics d'ús agrícola, 125 anaven associats amb camps de golf i 97 hi treballaven. Als EUA, un jugador de golf va morir després de jugar en un camp ruixat de clorotalonil.

A Anglaterra el debat entre golfistes i ecologistes creix paral·lelament a l'ús dels nous siste-

ARXIU

mes d'irrigació dels camps. Un estudi recent de l'Institut de Recerca dels Esports sobre Gespa (GB) ha descobert la utilització en massa de fosfats fertilitzants als *greens* anglesos. Segons aquest estudi, la terra dels camps de golf no hauria de tenir més de 20 parts per milió de fosfats. També segons Nature Conservancy Council (consell assessor de l'administració anglesa en afers relacionats amb el medi), menys d'un 1% dels camps de golf britànics té el nivell correcte de fertilitzants; el 95% tenen 60 parts per milió de fosfats i alguns ultrapassen les 100 parts per milió. L'estudi apunta que alguns camps podrien ser legalment venuts com a fertilitzants fosfàtics.

Segons l'associació DEPANA, els camps de golf utilitzen una gran quantitat d'adobs (1.500 a 2.000 quilograms per hectàrea al mes) i pesticides administrats de forma continuada; això genera grans quantitats d'aigües residuals contaminades, com en un monocultiu intensiu o més. Tots aquests productes infligeixen greus danys a la fauna i a la flora, aquàtica i terrestre.

La urbanització. Un altre factor important de degradació del medi amb la construcció dels camps de golf és la urbanització. Segons Joan Maluquer, de DEPANA, "la urbanització és el gran negoci del golf, perquè l'elevat cost de manteniment de les instal·lacions no faria rendibles els camps per ells mateixos. Així, els camps de golf sovint serveixen de reclam a l'hora de vendre xalets amb un important valor afegit: la presència del camp de golf i el que això representa socialment". Pel GOB, l'augment de places turístiques que aporta un camp de golf és una inversió inútil, "en un moment en què tothom admet que en sobren". La urbanització té, per Joan Maluquer, "dos aspectes: d'una banda, el seu caràcter luxós, que acostuma a incloure equipaments esportius (piscines,

Tot i que els practicants de golf no han estat mai considerats grans amants de la natura, el fet és que a Anglaterra i a Escòcia hi ha camps de golf que protegeixen la flora i la fauna que els envolta. A Califòrnia ja han instal·lat diversos greens que redueixen al mínim el consum de pesticides i adobs i que utilitzen aigua reciclada de depuradores.

RAFA GIL

camp de tennis, etc.), àrees enjardinades, hotels, apartaments...; i d'un altre, el fet que sovint ocupa àrees de sòl no urbanitzable, requalificades sense dificultats per aquest motiu".

La transformació del paisatge i el tractament del terreny dels camps de golf són problemes molt seriosos a la Mediterrània. La transformació del paisatge mediterrani sec en extensions de gespa sempre verda és valorada com una millora per alguns enginyers amb una sensibilitat molt influïda per valors anglo-saxons —diuen els ecologistes catalans—; inconscientment menystenen el paisatge i la vegetació pròpies del país. Tota la vegetació que podria trobar-se en aquestes zones en estat natural es redueix a tres o quatre espècies de gramínies.

L'alteració topogràfica és un dels altres elements indispensables per a la construcció d'un camp de golf, sobretot al nostre país.

Canvis en l'entorn. L'adequació del terreny resulta imprescindible, perquè l'orografia local és del tot diferent dels prats ondulats d'Escòcia (on va néixer el golf). Cal artigar el terreny, eliminar-ne el pedruscall, crear-hi un substrat adient per a sembrar-hi la gespa i resistir un tractament de regatge intensiu, amb el drenatge que exigeix. De primer, un fons de grava; a sobre sorra i uns pocs centímetres superficials de terra vegetal (5-10 cm) per a permetre l'arrelament i un mínim de retenció d'aigua; i els nutrients perquè puguin ésser absorbits per la gespa. Tot això requereix l'eliminació radical de la vegetació i un decapatge del sòl originari.

Un altre aspecte denunciat per DEPANA és la pèrdua de potencialitat biològica. La mesura ideal de la gespa del golf és de tres centímetres, que vol dir dallar-la dos cops o tres la setmana. Això fa que l'herba no arribi mai a granar ni subministri aliment als ocells granívors o als rosegadors.

Molts camps de golf que hom ha volgut instal·lar al nostre país, sobretot prop de les grans concentracions urbanes, s'han trobat amb el problema que practicar el golf exigeix un preu social i econòmic elevadíssim. La desaparició de sòl agrícola i forestal, amb la seva potencialitat biològica i social (lleure, etc.), per a ús dels habitants dels municipis propers, ha estat molt contestada.

Oriol Cortacans